

Sinisen biotalouden kehittäminen Kainuussa

Työryhmä: Asmo Honkanen, pj (Luke), Markus Huolila (Lap ELY), Pekka Hyvärinen (Luke), Verna Mustonen (PP ELY), Tatu Turunen (Kain ELY), Simo Ylilonttinen (Kainuun Etu), Mari Jaakkola (Oulun yo/Cemis)

luke.fi
#biotalous

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Kalastuslain tavoitteena on kalavarojen elinvoimaisuuden varmistaminen

Luontaista lisääntymistä edistetään ja istutuksia vähennetään

→ tarvitaan aiempaa kustannustehokkaampia istukkaita

→ tarvitaan kalavarojen hoitosuunnitelmat, kalastuksen järjestäminen ja tietoon perustuva aluesuunnittelu

→ tarvitaan lisääntymisalueiden tai vaellusreittien kunnostustoimenpiteet

Luke kokoaa toimijaverkoston kesällä 2016 – haetaan rahoitusta kalavarojen elinvoimaisuuden varmistamiseen tähtääviin laajoihin hankekokonaisuuksiin

Keskeinen rahoitus haetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) vuosille 2017-2021 (3,5 M€)

Kalatalouden ympäristöohjelma (EMKR-rahoitus n. 2,5 M€)

Vaikuttavuustavoite

Vaikuttavuustavoitteena on parantaa kalavarojen elinvoimaisuutta, tuottoa ja kestävää hyödyntämistä erityisesti tukemalla kalavarojen luontaisen lisääntymisen edellytyksiä. Tietoon perustuvan alueellisen suunnittelun ja kalastuksen säätelyn avulla parannetaan kalastuksen kestävyyttä ja taloudellista tulosta.

Vesiviljelyn innovaatio-ohjelma (EMKR-rahoitus n. 1,0 M€)

Vaikuttavuustavoite

Vaikuttavuustavoitteena on luonnon kalakantojen palauttamista ja vahvistamista tukevan menestyvän poikas- ja istukasmateriaalin tuottaminen.

Kalatalouden ympäristöohjelma (EMKR-rahoitus n. 2,5 M€)

Työpaketit

1 SININEN LUOMU

- kalavarojen luontaisen lisääntymisen ympäristöedellytysten varmistaminen

2 TOLKUSTI HYÖTYÄ KALAVAROISTA

- kalavaramallinnuksella, kansalaisvalistuksella ja käyttö- ja aluesuunnittelulla kestävyyttä kalavarojen hyödyntämiseen

Vesiviljelyn innovaatio-ohjelma (EMKR-rahoitus n. 1,0 M€)

Työpaketit

3 LAITOSKANTOJEN VILLIYTTÄMINEN

- villiytetään laitostuneet kalakannat uusien menetelmien avulla ja varmistetaan TP1:n ja TP2:n onnistuminen

4 MENESTYVÄ ISTUKAS

- vähennetään istutustarvetta uusilla kustannustehokkailla menetelmillä tuotetuilla luonnossa menestyvillä istukaspoikasilla ja varmistetaan TP1:n ja TP2:n onnistuminen

Valtakunnallisia hankekokonaisuuksia - vahva Kainuu kytkentä

Toiminta:

1 SININEN LUOMU

- kutu- ja pienpoikasalueiden elinympäristökunnostukset, kohteita Kainuussa
- sedimentaatio ja sen hallinnan keinot virtavesissä, kohteita Kainuussa
- rannikon ja järvien kalalajien lisääntymisalueiden ongelmat, kohteita Oulujoen vesistössä ja Kainuussa

2 TOLKUSTI HYÖTYÄ KALAVAROISTA

- monilajimallinnus, kalakantojen vuorovaikutukset ja kalastus simulaatiopelissä: kalatalousalueiden KHS:n suunnitteluapu, kansalaisvalistus eriasteen kouluissa ja maallikoille
- pilottialueena Oulujoen vesistö (Oulujärven kalakannat monilajimallinnuksen ja opetusmateriaalin perustana, KHS:n mallit testataan vesistöalueen kalatalousalueilla)

3 LAITOSKANTOJEN VILLIYTTÄMINEN

- uusien menetelmien kehittäminen laitostuneiden kalakantojen uudelleen villiyttämiseksi ja menetelmien käyttöönotto, yhteistyö UEF, JyU, Vesiviljely-yritykset

4 MENESTYVÄ ISTUKAS

- uusien kustannustehokkaiden menetelmien kehittäminen luonnossa menestyvien istutuskalojen tuottamiseksi, koordinaatio Luken Paltamon asemalta yhteistyössä yliopistojen, CEMIS-Oulu (mm. stressimittari kasvatus- ja kuljetusvedestä) ja vesiviljely-yritysten kanssa

Toteutus:

- 2017-2021
- Luke-vetoinen verkosto (t), jossa mukana ministeriöt (MMM; OPM; YM), yliopistot (UEF, JyU, HY, Oulu), ammattikorkeakoulut (KAMK (Cemis)), kehitysyhtiöt (Kainuun Etu), Syke, ELYt, vesialueiden omistajat, koulutusorganisaatiot, Kainuun kala-leader, kansalaisryhmät ja –järjestöt, vesiviljely-yritykset, voimayhtiöt, muut yritykset.
- noin 3,5 M€ (EMKR)
- lisä- ja tukirahoitus: OPM, EAKR, ESR, Akatemia, säätiöt, Kala-leader, yhdistykset, kaupungit ja kunnat, yksityinen rahoitus (yritykset), talkootoiminta.... jne

Toteutus:

Luke-vetoinen verkosto toteuttaa neljä laajaa työpakettia v. 2017-2021, TP:ien avulla lisätään kansalaisten ja päättäjien tietoisuutta sekä otetaan käyttöön uusia menetelmiä: kestävästä kalavarojen hyödyntämisestä

- luonnonvaraisten kalakantojen luonnonlisääntymiseen perustuvasta ylläpitämisestä
- tarvittavista tieteellisesti vahvistetuista kustannustehokkaista toimenpiteistä ja niiden soveltamiskeinoista

Muita uusia mahdollisuuksia:

- **Kalatalouden sivuvirrat biokaasutuotannon lisäsyötteenä:**
 - Hanke- ja rahoitussuunnitelma vireillä: testaukset Luke Sotkamon biokaasulaitoksessa
- **Sinisen biotalouden temaattisessa ohjelmassa selvityksessä olevat erityisteemat:**
 - Sinisen biotalouden lisäarvotuotteet
 - Levien tuotanto ja niiden markkinapotentiaali
 - Prosessiteollisuuden sivuvirtojen hyödyntäminen kalankasvatuksessa: esim. puutalouden sivuvirrat kalarehujen raaka-aineena, kiertovesikasvatuslaitteistojen suodatusmateriaalina
- **Rehevöityneiden järvien pohjasedimentin ruoppaus / vesikasvien poisto:**
 - Ravinteiden ja vesikasvien hyötykäyttö
- **Tulevaisuuden uudet ravinnontuotantomahdollisuudet**
 - UEF vetoinen hankehakemus jätetty (BioFuture2025), kokeellinen akvaattinen tutkimusosuus Luke Paltamon asemalla
- **Kalastuksen valintavaikutukset**
 - Oulun yo -vetoinen akatemiarahoitteinen hanke, kokeellinen tutkimus Luke-Paltamon asemalla
- **Uudet lajit ruokakalakasvatukseen (ahven)**
 - Juuri päättynyt UEF -vetoinen EKTR-hanke, Kokeellinen tutkimus Luke-Paltamon asemalla, jatkohanke suunnitteilla